

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus HUMANIS. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Cap. 2. De effectu huius Sacramenti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

sticia, & Cyrillo Hierosol. Catechesi 2. & 3. my-
 stagogica.

Ratio ve-
 rior,

Verum firmitus argumentum peti potest ex tra-
 ditione, & vsu Ecclesie. Ratio esse potest, quia
 hoc Sacramentum est veluti pœnitentia quædam
 infirmorum, qui non possunt per opera bona sa-
 tisfacere. Conferitur ergo illis hoc Sacramentum
 deprecatoriè, vt significetur dari remissionem pec-
 catorum per hoc Sacramentum ex solâ misericor-
 diâ, nec requiri opera laboriosa, sicut in Sacra-
 mento Pœnitentię. Ob hanc causâ videtur Chri-
 stus hoc modo instituisse.

Deprecatio
 hæc opera-
 tur ex ope-
 re operato.

Notandum tamen Primò: Etsi hoc Sacramen-
 tum deprecatoriè detur, non tamen habere vim ex
 deuotione orantiũ, vt cæteræ preces; sed ex ope-
 re operato, idque propter infallibilem promissio-
 nem annexam. Nam Sacramentorum efficacia
 non pendet ex fide aut deuotione Ministrorum,
 sed ex Christi certissimâ institutione. Vocat autè
 Apostolus hanc formam *Orationem fidei*, quia solâ
 fide intelligitur. Quomodo D. Augustinus tract.
 80. in Ioannem, verbum Sacramentale, quod cum
 elemento operatur, vocat *Verbum fidei*.

An valeat
 forma In-
 dicatiua.

Notandum Secundò: Si aliquæ Ecclesie ali-
 quando vsè sint illâ formâ indicatiuâ, de qua D.
 Tho. a. 8. *Vngō hos oculos oleo sanctificato*, &c. credi-
 bile est, eas tamen non prætermisisse deprecatio-
 nem; illamque solùm fuisse veluti præparatoriam
 quandam cæremoniã. Vel certè dicendum est,
 quòd eam deprecatoriè intellexerint. Nam variæ
 fuerunt diuersarũ Ecclesiarum in hoc Sacramento
 conferendo formulæ, vt testatur Eckius homil.
 54. de Sacramentis, quæ etsi verbis distinctæ es-
 sent, sententiam tamen eandem habere poterant.

CAPVT II.

De effectu huius Sacramenti?

Non im-
 primit cha-
 racterem.

Notandum est: Duo hic esse certa: Alterum,
 hoc Sacramentum non imprimere chara-
 cterem. Ratio est, quia per hoc Sacramentum
 non deputatur ad alia Sacramenta conferenda,
 vel suscipienda, neque accipimus aliquem statum
 in Ecclesia, sicut per Baptismum, Confirmatio-
 nem, & Ordinem. Vnde iterari potest, etiam in
 eodem morbo, quando diu durat, & inæqualis est,
 ita vt intercedente aliquot hebdomadarum in-
 teruallo sæpius periculum mortis adferat. Alterũ
 est, hoc Sacramentum interdum conferre sanita-
 tem corporis, quando sic expedit saluti animę;
 & abstergere peccatorum reliquias: hoc enim ex-
 pressè affirmant Concilium Tridentinum, & Flo-
 rentinum. Sed duo hic occurrunt dubia.

Eius effe-
 ctus,

DVBIVM I.

An hoc Sacramentũ semper conferat sanitatem
 corporis, quando id expedit saluti animæ?

Dom. Soto
 negat.

Dominicus Soto hoc loco negat: & putat
 Concilia id affirmare, non proponendo
 dogma Ecclesie; sed sequendo opinionem proba-
 bilem Hugonis. Ratio ipsius est: Primò, quia in-
 terdum fit, vt inunctus conualefcens peior eua-
 dat; ergo hoc Sacramentum confert sanitatem,
 etiam dum non expedit animæ. Secundò: sæpè
 fit, vt multi inuncti non conualefcant, quibus ta-

men expediret ad animæ salutem; augerent enim
 coronam. Tertio: sæpè necessarium esset miracu-
 lum, nempe quando is, cui expediret sanari, iam
 pœnè morbo consumptus est.

Sed sententia ista nullo modo est probanda.
 Nam vtrumque Concilium proponit hoc sine vllâ
 hæsitacione, sicut & alia, quæ tradit de Sacramen-
 tis: ergo proponit tanquam doctrinam Ecclesie.
 Quare dicendum est: Non esse necessarium, vt hoc
 Sacramentum semper conferat sanitatem corporis
 quando id expediret animæ salutem; sed satis est, vt
 interdum id faciat. Nihil enim aliud dicit Con-
 cilium Trident. cap. 2. de extrema Vnctione: *Et
 sanitatem corporis interdum, vbi saluti animæ expedit,
 conferat.* Concilium autem Florent. sic
 ait: *Effectus vero est mentis sanatio; in quantum autem
 expedit, etiam ipsius corporis.* Quod intelligi potest
 generatim, in quantum expedit iuxta ordinem diuinæ
 prouidentie.

Improbatur eius
 sententia.

Certum ergo est, nunquam sanari aliquem per
 hoc Sacramentum, nisi id expedit animæ salutem.
 Vnde si is, qui sanatur, peior euadat, & in peccatis
 moriatur, non conualuit virtute Sacramenti, sed
 naturalibus remedijs. Hinc patet responsio ad Pri-
 mum argumentum Soti. Ad Secundum; Cõcedo:
 Non enim dicimus, quòd semper debeat conua-
 lescere quando id salutem expedit, sed *interdum*,
 prout visum fuerit prouidentie diuinæ. Ad Ter-
 tium: Concedo virtute supernaturali conferri
 valetudinem per hoc Sacramentum, ac proinde
 quasi miraculosè. Non tamen proprie dicitur fieri
Miraculosè, quia fit per remedium ordinarium.

Nemo sa-
 natur per
 hoc Sacra-
 mentum,
 nisi id ex-
 pediat saluti
 animæ.

Notandum: Hunc effectum significari ab Apo-
 stolo, cum ait: *Et oratio fidei saluabit infirmum.* Etsi
 enim hæc verba principaliter intelligenda sint de
 saluatione animę, secundariò tamen intelliguntur
 de saluatione corporis; vnde & nomen, *saluabit*,
 commune est.

DVBIVM II.

Quæ sint illæ reliquie peccatorum, quas
 Sacramentum dicitur abstergere?

Vidam intelligunt *Peccata venialia*. Ita D.
 Bonaventura, Scotus, Durandus, Richardus
 d. 23. Ratio est: Quia cum tria sint genera pecca-
 torum, originale, mortale, & veniale; contra
 originale, est Baptismus; contra mortale, Pœni-
 tentia; contra veniale, extrema Vnctio.

17
 Per has re-
 liquias ma-
 le intelli-
 ges peccata
 venialia.

Sed contra Primò, quia Apostolus ait, *Si in pec-
 catis fuerit.* Quòd si solùm loqueretur de veniali-
 bus, non diceret, *si*; omnes enim plerum que sunt
 in peccatis venialibus, & *In multis offendimus om-
 nes*, vt idem Apost. ait cap. 2. Secundò, Aposto-
 lus loquitur generatim *De Peccatis*; ergo non oportet
 restringere ad venialia. Tertio, quia contra
 peccata venialia sunt alia remedia: ergo ob illa so-
 la non fuit opus Sacramento.

Dicendum ergo est: Duplices esse *Peccatorum
 reliquias* in proposito. Primò, Peccata quæ reman-
 ent post alia Sacramenta: fieri enim potest, vt post
 alia Sacramenta incidat quis in peccatum morti-
 ferum, idque ignoret, ac proinde nequeat confi-
 teri. Hoc peccatum abstergitur per istud Sacra-
 mentum cum pœnitentia generali vel virtuali,
 etiam attritione, sumptum. Et quamuis commu-
 ne sit omnibus Sacramentis, quòd tollant peccata
 occulta,

Sed I. intel-
 lige peccata
 quæ reman-
 ent post
 sumpta Sa-
 cramenta.

occulta, si quæ inueniant; hoc tamen per accidens eis conuenit, vt supra dictum est: non enim ad hoc peculiariter sunt instituta. Sed hoc Sacramentum ex sua principali institutione habet, vt quidquid ex vitâ præteritâ remanet, id omne expiet, idque propter articulum illum, qui tanti est momenti. Hoc indicat Apostolus, cum ait; *Si in peccatis fuerit, remittentur ei.* Et Concilium Trident. cap. 3. *Si qua delicta sint adhuc expianda, abstergit.*

3, intellige torporem, mororem, & anxietatem.

Secundò, ad reliquias pertinet torpor animi ad res diuinas; mæror ob mortem instantem, & ob ea quæ deferet; anxietas ob incertitudinem salutis; quæ tria dicuntur reliquias peccatorum, quia ex peccatis orta sunt. Hæc maximè hominem opprimunt in exitu vitæ. Has reliquias abstergit hoc Sacramentum certâ quadam mensurâ, quod significat Apostolus, dum ait; *Alleuiabit, seu, excitabit eum Dominus.*

Petes: Quomodo hoc fiet? Respondeo: Per auxilium speciale, quod hoc Sacramento confertur, vt verbum græcum *ἐπέει* indicat, quo auxilio excitatur homo ab illo torpore, ad cogitationem & amorem cælestem, ad consolationem spiritualem, & ad fiduciam diuinæ misericordiæ, *Vt facilius possit morbi incommoda perferre, & tentationibus demonis resistere, vt inquit Concil. Tridentinum, cap. 2.*

CAPVT III.

De Ministro huius Sacramenti.

DVBIVM I.

Quis sit Minister huius Sacramenti?

18 Solus Sacerdos est minister.

Respondeo: Solus Sacerdos est Minister huius Sacramenti. Est fide tenendum. Colligitur ex verbis Apostoli: *Inducat Presbyteros Ecclesie.* Vbi per Presbyteros non possunt intelligi seniores *arate*, vt exponunt quidam hæretici: tum quia, iuxta vsum Scripturæ noui testamētī & Ecclesiæ, Presbyter non significat, nisi solum Sacerdotem: tum quia neque soli, neque omnes *arate* seniores habent donum miraculorum, de quo ipsi volunt agi: tum quia horum non est *orare*, sed Sacerdotum: tum deniq; quia Patres hoc loco per Presbyteros intelligunt Sacerdotes, vt patet ex testimonijs supra citatis. Vide Concilium Trident. sess. 14. c. 3. & can. 4. De Sacramento extrema Vnctionis.

Dices Primò: Apostolus ait in plurali, *Inducat Presbyteros*: atqui vnus Sacerdos sufficit: ergo non loquitur de Sacerdotibus.

Respondeo: Esse heterosin numeri, id est, pluralem accipi pro singulari; sicut eum dicimus, *Peccata esse consuetudina Sacerdotibus*: Non enim volumus dicere multis esse consuetudina, sed alicui è multis.

Nec in necessitate id potest laicus.

Dices Secundò: Innocentius I. supra epist. 1. cap. 8. ad Decentiū, inter cætera ait: *Quo oleo ab Episcopo confecto, non solum Sacerdotibus, sed omnibus Christianis vti licet in sua aut suorum necessitate, in unguendo: ergo omnes Christiani possunt inungere.*

Respondet Thomas Waldensis Tom. 2. de Sacramentis, cap. penult. verba Innocentij intelligenda esse de absentia Sacerdotis: tunc enim laicum posse hoc Sacramentum administrare, si infirmus ob periculum non possit expectare. Sed hæc responsio nihil valet; quia nullum est Sacra-

mentum, quod non requirat ministrum Sacerdotem, præter Baptismum, ob summam eius necessitatem; & matrimonium, quod consistit in mutuo contractu nubentium.

Dicendum ergo breuiter: Illud in unguendo, accipi passiuè, id est, vt in ungantur; omnes enim Christiani possunt vti hoc oleo, aduocando Sacerdotes in suis & suorum necessitatibus, vt in ungantur, scilicet qui in necessitate sunt. Ita Ianfenius in cap. 6. Marci. Et facillè patet ex verbis Innocentij: nam sequentibus verbis incipit primum declarare quis sit minister huius Sacramenti, & ait, esse Episcopum, & Sacerdotem. Habet autem hoc Sacerdos ex proprio officio, & non ex commissione, sicut Diaconus est minister Baptismi tantum ex commissione.

DVBIVM II.

Virum liceat cuius Sacerdoti hoc Sacramentum administrare?

Dico Primò: Nemini Sacerdoti licitum est absque facultate administrare vllum Sacramentum, nisi suo subdito, excepto articulo extreme necessitatis. Ratio est, quia administrare Sacramenta est pascere populum Christianum; imò est primarius actus Pastoralis; vnde non est nisi Pastorum Ecclesiæ, vel eorum, quibus ipsi commiserint. Imò Clementinâ I. De Priuilegijs, excommunicatur ipso facto Religiosus, qui clericis aut laicis Sacramentum extreme Vnctionis, vel Eucharistiæ ministrare, aut Matrimonia solemnizare, sine speciali Parochialis Presbyteri licentia præsumperint, vt etiam diximus supra q. 82. ar. 3. in Dub. Alij tamen Sacerdotes non excommunicantur, quamuis id ipsis non liceat, vt rectè Nauarrus cap. 21. Enchiridij, num. 52. & cap. 27. num. 107.

19 Nō omnis Sacerdos hoc Sacramentum licet administrat.

Dico Secundò: In necessitate, quando proprius Sacerdos haberi nequit, potest & debet cuius Sacerdos inungere infirmum, vt rectè Sotus. Quod est contra Nauar. cap. 27. num. 101: & quosdam alios. Ratio est, quia per hoc Sacramentum fieri potest, vt saluetur is, qui alioquin esset damnandus. Vnde in tali casu censetur adesse ratihabitio Parochi. Et quamuis constaret illum non consentire, censetur tamen Ecclesia consentire, & dare liberam potestatem, quæ non vult infirmum in tali casu eo beneficio destitui.

Religiosus hoc administrans, excommunicantur. Non tamen alij Sacerdotes. Quilibet Sacerdos potest in necessitate.

CAPVT IV.

De Suscipientibus hoc Sacramentum.

DVBIVM I.

Quibus hoc Sacramentum conferri debeat?

Respondeo & Dico Primò: Non posse conferri sanis, sed solum infirmis morti propinquis. Est certa.

20 Non potest dari sanis, sed agis.

Probatur Primò ex verbis Apostoli: *Infirmatur, ait, quis in vobis?* Quod autem loquatur de graui infirmitate: Patet, tum quia iubet adduci Presbyteros Ecclesiæ; tum quia dicitur, *Oratio fidei saluabit infirmum*; vbi notanda est vox græca *κατανοω* infirmum: *κατανοω* enim significat, grauius laboro. Probatur